

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet körút 41. sz.

A tót sovinizmus.

Amig valaki azért viseltetik rokonszenvvel anyanyelve iránt, mert talán kedves gyermekkori reminiscenciák fűződnek hozzá, amig tehát a hozzávaló ragaszkodás ilyen naiv lelki rugók eredménye: addig meg tudjuk érteni a tót nyelv koronkénti használatát olyan embereknél is, akik a magyar nyelvet kitünően birják. — Mihelyt azonban ez az érzés tullepi az ártatlanságnak ezen határait és tágabb kört követel magának, amelyen belül zsarnokoskodó erőszakkal tolakszik oda is, ahova sem nem hívták, sem pedig nem látják szívesen, amikor mindent és mindenkit a saját egyéni szempontjainak megfelelően iparkodik átalakítani, amikor már uralkodni akar ott, ahol pedig csak vendégszámba megy és végül, amikor ilyen követelő föllépésének semmi jogos alapja nincsen: akkor ez már nem rokonszenv, hanem rajongás, amelynek mint kóros lelki tünetnek az egészséges elmék körében létjogosultsága sincs. És ha még ez a hóbort olyan hódító célokat tűz ki maga elé, amelyek egész területek, hivatalok, néprétegek kisajátítására irányulnak, csupán valami új, de nem létező, természetesen hangoztatott jog alapján, szemben az ország ezer éves történelmi jogaival és érdekeivel: akkor már olyan talajra lépett, ahol az egész ország belső egyensúlyát veszélyezteti. Ez a minden szélsőséget is meghaladó sovinizmus a tót tulzók táborában olyan gyökeret vert már, hogy nem áll meg itt sem, hanem olthatatlan gyűlöletet szít az állami érdekeket támogató intézmények ellen, csak azért, mert ködös ábrándjaik olyan akadályait látja bennük, amelyekkel

küzdenie kell. És ebben a küzdelemben, amely a magyar állam létérdeke körül forog, igen érdekes jelenségek merülnek föl. Az egyik részen látjuk a nemzetiségi korifeusok őrült vagdalkozását, ennek az elenyésző kisebbségnek terrorizmusát; a másik részen pedig a magyar állam nyugodt méltóságát, mely az erejének és igazának teljes tudatában levő nemes ellenfél benyomását kelti, amikor az ellene irányuló merényletekkel szemben csupán a védekezés álláspontjára helyezkedik. Tehát a jogot és igazságot teljesen nélkülöző kisebbség támad, az állam pedig, amely ezer éves joga és igazsága mellett hatalommal is rendelkezik — védekezik csupán. Ennek a lojális aránytalanságnak dacára, mégis azt tapasztaljuk, hogy a kisebbség panasszkodik. Amikor saját életének biztosítása céljából gátat emel arról az oldalról, ahonnan támadások érték, akkor a jogfosztás bűnét olvassák fejére. Amikor saját népe kulturális színvonalának emelését célozva, megadja a módot arra, hogy ahhoz mindenki hozzáférhessen: akkor erőszakoskodik. Általában minden intézkedését, mellyel csak az önvédelemre s életének jogos biztosítására szoritkozik, odamagyarázzák, hogy az a mások kulturális, nyelvi vagy egyéb érdekei ellen indított harc. És teszik ezt mindig és mindenütt, ahol éppen a saját bűneikről kellene beszélniök. A magyar államnak ezt a lojális bánásmódját aztán a legizetlenebb sovinizmusnak nevezik. Az ő szemeikben tehát sovinizmus az, ha valaki nem ölberakott kézzel áll célpontot azoknak a golyóknak, melyek élete kioltására irányítvák; és sovinizmus, ha önmaga iránti legszentebb kötelességét teljesíteni merészkedik azáltal, hogy a jogos önvé-

delemre és jövőjének biztosítására is gondol.

És nem gondolják meg, hogy ennek tulsok hangoztatásával éppen föl fogják ébreszteni azt a nemes önzést, amely minden nemzetben szunnyad, ha azt történelmi multja már előbb megteremtette és annak szükségességét a jelenben belátja. Nem gondolják meg, hogy ha ez teljes erejében fölébred, akkor szükségképpen olyan változásokat kell előidéznie, melynek első jelensége lesz az ő teljes megsemmisülésük. 1000 éves jogaink és létérdekeink megóvása és biztosítása érdekében a magyar sovinizmusnak ilyen megnyilvánulását is csak helyeselni tudnók, hiszen végeredményében ez is csak önvédelmi harc volna, csak lefolyásában gyorsabb.

De az a sovinizmus, mit a magyar állam rovására hódító körútra indítottak a tót tulzók táborából, éppen mert soha nem létezett jogok, előnyök erőszakos megszerzésére törekszik: sem jogos, sem igazságos.

Ami pedig ennek a két feltételnek még a látszatát sem viseli magán: olyan halva született valami, ami ha előbb mulik ki, annál jobb mindnyájunkra nézve.

A tótkomlói eset tót világitásban. Mudrony Pál a Nár. Nov. 107. számában ugyanilyen cím alatt két védelmére Hrdlicska Lajos és Styk Gyula tótkomlói agitátoroknak abból az alkalomból, hogy az egyházi törvényszék az ottani ág. egyházban betöltött hivatalaiktól mindkettőt megfosztotta. Fölötte érdekes ez a cikk, mert olyan emberek védelmére kel, akiknek ártatlanságában maga a cikk-író sem hisz. — Kierzik ez minden szavából annyira, hogy hovatovább annál inkább győződik meg az olvasó arról, hogy akiket itten véd, szere-

Borsalino kalapok **Kobrak cipők**
Különlegesség! Kizárólag Magyar gyártmány!

Lang M. és Fia divatáruházában

TURÓCSZENTMÁRTON

cseneket mos bennük, csak feketébbekké válnak ezáltal. A védelemnek egészen különleges módját eszelte ki a cikkíró, amikor védeneciról a vádat nem is igen igyekeznek elhárítani, hanem ahelyett a tótkomlósi ev. egyház másik lelkészét: Gajdácsot vádolja meg — sikkasztással. A kettő között azután okozati összefüggést keres és talál olyanformán, hogy a hazafiasan gondolkozó Gajdácsot megmentendő, az egyházi felsőbbség Hrdlicskára és Stykra vetette magát, pánszlávizmussal vádolva meg őket. — Szerinte azért volt erre szükség, mert Gajdács esetleges elejtésével Hrdlicskának nagyobb terük lett volna az igazításra. Hát amilyen eredeti, olyan gyarló is ez az okoskodás, mert föltéve, hogy Gajdács tényleg elkövette volna a bűnt, lehet-e ok és mód arra, hogy mások és más irányú megvádolásával őt megmentsek. Vagy ha már a törvényszéket a magyarság szempontja vezérelte volna, mi szüksege lett volna arra, hogy a magyarság vezetését egy megbélyegzett ember kezében hagyja meg. A nyomában támadt erkölcsi felháborodás természetesen leg olyan visszatetszést szült volna, ami a magyarság ügyének csak hátrányára válhatik. És végül: talán a legsötétebb Afrikába képzeli magát a cikkíró ur, hogy egy egyházi törvényszék komoly férfairól fölteszi, miszerint azok két ártatlan embert végezzenek ki, csak azért, hogy egy bűnöst megmentsenek? — Kezeink között levő leveleinkből mi egészen másképp ismerjük az ügyet, ugy, a mint azt a naplók meg is írták. Ennek pedig sarkalatos igazsága az, hogy ugy Hrdlicska lelkes, mint Styk tanító éjt-napot összetéve — házról-házra jártak, hogy a pánszlávizmus hóbortjának ottan híveket szerezzenek s hogy ez a nagy „munka“ annyira igénybe vette minden eljűket, hogy még hivatalaikat is elhanyagolták. — Gajdács sikkasztásáról azonban szó sincs. Nagyon valószínű, hogy ezt az urat a cikkíró csak azért festette olyan feketére, hogy mellette az ő szerencsenei kissé halványabbnak lássanak.

Szemelvények a Lud. Nov.-ból.

A Ludové Noviny csak most ébred tudatára annak, hogy ő mennyire nélkülli mindazokat a kellekeket, melyekkel a jó jelzőre rászólhatna. Legutóbbi vezércikkét avval kezdi: „Hogy megérezzük, mennyire nem vagyunk jók, most a nyolcadik sajtópört akasztották a nyakukba.“ Hát csak most, főmállásának ötvenhetedik évében érzi ezt? Mi már régen tudjuk.

A Lud. Nov. mint erkölcsprédikátor. Malackáról valaki arról panaszkodik, hogy náluk szigorú rendeletet hirdettek ki, mely szerint este 8 óra után az ifjuságnak az utcákon csatangolni nem szabad. A tudósító

szerint ezt a tilalmat azonban csak a parasztlegénységgel szemben tartják fenn, az uri fiuk azután is vigan lumpolgatnak akár hajnalig, senki sem zavarja őket. Azután fölshóhajt: „Ez hát a jogegyenlőség?“ A dologban az érdekes, hogy ezeket az erkölcsöket a magát keresztény katólikusknak hirdető Katolické Novinyból átvédlett Ludové Noviny óhajítja.

Vármegei élet.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegei közigazgatási bizottsága *Justh* Ferenc főispán elnöklése alatt a folyó hó 12-én tartotta rendes havi ülését.

Az ülésen résztvettek: *Beniczky* Kálmán alispán, *Beniczky* Akos dr. főjegyző, *Lav* Adolf dr. tiszti főügyész, *Záthureczky* Imre árvaszéki elnök, *Künzstler* Károly dr. kir. tanfelügyelő, *Haas* Jakab dr. megyei főorvos, *Borbély* Kálmán kir. főmérnök, *Skultety* István dr. kir. ügyész, *Lisakay* Bálint pénzügyigazgató-helyettes, *Keviczky* Imre közzgazdasági előadó, továbbá *Cseresy* Emil, *Klimó* Vilmos, *Rozsa* János és ifj. *Bulyovszky* Simon bizottsági tagok.

Az elnök főispán üdvözlővén a megjelent bizottsági tagokat, az ülést megnyitotta.

Beniczky Akos dr. főjegyző bemutatta a vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratát, melyben *Künzstler* Károly dr. kir. tanfelügyelőnek három heti szabadságot engedélyezett. Tudomásul vételelt.

Előterjeszti *Schnarcz* György felsőturceki lakos kivételos nőstülési engedély iránt beadott kérelmét. A kérvény pártolólóg a honvédelmi m. kir. miniszterhez terjesztetett fel.

Ruttkay Negyezky József, valamint *Záturasa* község kérelmére, melyben az elszaporodott dudak irása végett hivatalos hajtóvadászat elrendelését sürgetik, a közig. bizottság, hogy az 1888. évi XX. t.-c. 13. szakasza értelmében a járási főszolgabíró utján felhívja a vadászati területek tulajdonosait és bérlőit, hogy a felpanaszolt károk megszüntetése érdekében saját hatáskörükben intézkedjenek, mert ha ezen felhívás eredménytelen maradna, ugy a hivatalos vadászatot el fogja rendelni.

Bemutatja a m. kir. pénzügyminiszter leiratát, melyben a közigazgatási bizottsággal *Szigethy* Vilmos beszercebányai pénzügyigazgató áthelyezését tudatja.

E tárgynál a vármege alispánja két szót s a következő indítványt tette:

Tekintetes közigazgatási bizottság!

Engedjék meg, hogy nevezett pénzügyigazgató itteni szereplését, a határozat meghozatala előtt, érdeme szerint méltassam, köztünk kifejtett működését minden szinezés nélkül megrajzoljam.

Azt hiszem, mindnyájunk meggyőződését tolmácsolom ama kijelentéssel, hogy nevezett pénzügyigazgató abban vélte terjeszteni feladatát, hogy közönségünket ide történt áthelyezése óta folyton zaklatta s az adófizető polgárságot modortalan, sokszor igaztalan szekaturáival moleesztálta.

Eltekintve azonban ezen inkább hivatalos szinezett ügyektől, legnagyobb bűnűl rójuk fel azt a körülményt, hogy a nemzeti ellenállás idején teljes lélekkel az alkotmányellenes főispán hívei közé sorakozott

s dacára annak, hogy megyénk területén semmi keresni valója nem volt, hivatalos hatalmával visszaélve, a dohányáruda tulajdonosát, a korcsmárosokat, kik a bizottságnak tagjai voltak, minden erővel rávenni igyekezett, hogy a talmi installáción részt vegyenek. Végig járta a hivatalokat, ígéretekkel, íjesztgetésekkel igyekezett lábukról levenni azon tisztviselőket, kik a nemzeti ellenállásban kitartók valának. Tisztán neki, az ő buzgalmának köszönhető az, hogy az alkotmányellenes főispán installációján, a nemzetiségi bizottsági tagokon kívül, három magyar bizottsági tag is megjelent.

Eme mélyen elítélendő fellépésével annyira elkésoritette közönségünket, hogy nyíltan vallhatom, miszerint az áthelyezett pénzügyigazgató személye szerelettel nem, csak gyűlölettel ébresztett mindenütt. Ép azért indítványozom, hogy az áthelyezésére vonatkozó pénzügyminiszteri leiratot egyhangu örömmel vegyük tudomásul.

Elnöklő főispán feltevén a kérdést, a jelenlevő bizottsági tagok *Szigethy* Vilmos áthelyezését, egyhangu határozattal, örömmel vessik tudomásul.

A vármegei főorvos jelentése szerint a közzegészségi állapotok az elmúlt hónapban kedvezőbbek voltak, mint júliusban. Az általános betegeskedés csekély mérvű volt, csak a gyermekeknel lépett fel az ugynevezett nyári betegség, a gyomor és bélhurut, mely a gyümölcs túlságos élvezete következtében szokott előállni.

A hevenyfertőző betegségek közül a következő esetek fordultak elő:

Gyermekágyilás: Lazánban 1.

Vörheny: Folkusfalván 1, Szklenón 1. Ezek közül egyik eset halállal végződött.

Hasi hagyomány: Draskócon 5, Folkusfalván 1, Jahodnikon 2. Egy eset halalos kimeneteli volt.

Vérhas: Holyben 7, Felsőkálnokon 1, Jahodnikon 5, Draskócon 2, Bisztricskán 4. Minden esetben gyógyulás következett be.

Hörkhurut: Deánfalun 3, Duborón 4, melyek közül egy halalos kimeneteli volt.

Az időszakai vizsgálatok megejtettek s a vendéglők, korcsmák, a piacra felhozott élelmiszerek a közzegészségügyi követelményeknek megfelelőeknek találtattak.

Hatósági hullaszemle két esetben ejtetett meg. *Ruttkán* egy negyedfélhónapos méhmagzatot, *Szklabinán* egy vízbefútt emberi hullán.

A Draskócon járványosan fellépt a hafistusz tovább terjedésének meggátlása érdekében a szükseges óvintézkedések megtételére a járási főszolgabíró és a járási orvos küldöttek ki.

A jelentés kapcsán elhatározta a közigazgatási bizottság, hogy a helybeli és ruttkai mézszárszékek megvizsgálására a járási főszolgabíró küldi ki, ki a vizsgálat eredményéről a jövő közigazgatási bizottsági ülésnek jelentést tesz.

Künzstler Károly dr. kir. tanfelügyelő bemutatja *Lamos* János nagyjesei tanító kérvényét hátralékos díjainak behajtása iránt. A hátralékos díjak behajtásával több bizottsági tag hozzászólása után a járási főszolgabíró bizott meg.

Stigler Nándorné bellai, *Szende* Ignác szentimályi tanító részére 100 korona ötöd-éves pótlék engedélyeztetett.

Bemutatja a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter rendeletét a polgári és felsőbb népiskolai tanítók fizetésének kiegészítése tárgyában. Miután a vármegye területén ily iskolák nincsenek, az említett rendelet tudomásul vétete.

Bemutatja több iskolának 1905/1906. évre összeállított számadásait. A számadások megvizsgálás és jelentéstétel végett a számvédelmi kirendeltségnek adattak ki.

Több községi iskolai alapvagyon bérbeadására vonatkozó szerződés, miután azok szabályosan állítottak ki, a bizottság által jóváhagyva, a vallás- és közoktatásügyi miniszternek mutattnak be.

Liszkey Bálint pénzügyigazgató-helyettes jelentése szerint az elmúlt augusztus hónap befizetett egyenes adóban: 75500 korona 42 fillér, hadmentességi díjban: 708 korona 10 fillér, országos betegpótlási pótadóban: 2184 korona 63 fillér, mely eredmény az előző év hasonló időszakához képest egyenes adóban: 50177 korona 16 fillér, hadmentességi díjban: 447 korona 10 fillér, országos betegpótlási pótadóban: 1215 korona 63 fillérrel volt kedvezőbb.

Az említett befizetések után az elmúlt hónap végével hátralékban maradt 143869 kor. 65 fillér egyenesadó, 18634 korona 40 fillér hadmentességi díj, 11019 korona 11 fillér országos betegpótlási pótadó.

Egyébként a lefolyt hónapban nem fordult elő semmi oly lényeges mozzanat, mely különös intézkedés szükségét vonta volna maga után.

A megyei állatorvos jelentése szerint a vármegye területén augusztus hónap az állategészségügy kedvező volt.

Sertésorbané járványos fellépte csupán Zábó községben konstatáltatott. Ellenben Mosócson eme betegség csak szórványosan észleltetett.

Veszélyesség gyanúja miatt kiirtott egy eb, melynél azonban a hivatalos boncolás semmiféle gyanús körülményeket sem állapított meg.

A megtartott marhavásárok kedvező eredménnyel jártak, amennyiben a turocszentmártoni vásárra felhajtattott 1015 darab szarvasmarha és 36 darab ló. Ezek közül eladottak 609 darab szarvasmarha és 36 darab ló. A különböző községekben megtartott sertés-vásárok is eredményesek valának. Az árak egy a szarvasmarhánál, mint a lovaknál és sertéseknél 10 százalékkal emelkedtek.

Vasuton külföldre elszállítottak 9 darab lukszuszó, érkezett 6 darab; elszállítottak 85 darab gazdasági ökör, 3 darab tenyészbika és 3 darab tenyésztehén.

Keviczky Imre közgazdasági előadó vázolta röviden a jelen gazdasági esztendő eredményét, mely minden tekintetben kielégítőnek mondható. Különösen a takarmánybőség lesz jó hatással szépen fejlődő marhaállományunk megtartására.

Szarvasmarhaállományunk fejlődését mi sem mutatja eklatánsabban, mint a folyó hó 9-én megtartott állatkiallítás, hol díjak fejében 630 korona osztottak szét.

Végül Borbély Kálmán kir. főmérnök referálta el az 1907—1908. évi közuti költség-előirányzatot, mely a főmérnök előadásában teljesen elfogadottat.

Több tárgy nem lévén, az elnöklő főispán az ülést bezárta.

Magyar-cseh barátkozás.

— Levél a szerkesztőhöz. —

A legújabb hőbort, a magyar-cseh barátkozás dolgában kaptunk levelet, melyet a tárgy érdekességénél fogva egész terjedelmében közreadunk:

Engedelmet kérek, hogy magánleveleimmel alkalmatlankodom, de azt hiszem, hogy nem fogja azt rossz néven venni, mert közügyről van szó és pedig a nemzetiségi kérdéssel kapcsolatosról, mely pedig lapjának éltető eleme.

A cseh magyar barátságról akarom szerény véleményemet közölni, megjegyezvén, hogy szívesen veszem, ha soraimat b. lapjában közléstesz, mert meg vagyok róla győződve, hogy mindenki, aki a nemzetiségi kérdéssel tisztában van, véleményemét osztja s így reményem lehet rá, hogy a Felvidék magyarságát letargiájából fölébresztve, még idejekorán felláthatjuk azon végtelen irányzatot, melynek szolgálatába néhány budapesti „álmalférfi” annyi hűvel ajánlkozott.

Szerkesztő ur tudhatja, hogy én a koalíciónak régi híve vagyok s így nem lehet rám fogni, hogy az iránta való ellenszenv adta volna kezembe a tollat. De jelenlegi politikusaink egy része minden kiválóságuk mellett is oly nagy tévedésben leledzenek, melyek közül különösen a mindenáron való „barátkozás” nem áll utolsó helyen, hogy ezen jöhözmetű tévedések felett nem lehet csak úgy napirendre térni, főleg midőn ezen „barátkozási politika” részünkre nemcsak semmi ehenszorgálatást nem nyújt, de határozott kudarcral s némely tekintetben megálatzatással jár!

Ezt legjobban igazolja a hórvát kérdés, melynek az az eredménye, hogy Horvátországból teljesen kiszorul a magyar nyelv, hogy ott nyíltan hangoztatják a pánszlávizmust (a szokolisták látogatása alkalmával), sőt ráadásul a nagy Horvátország hőbortosai még Fiumét is maguknak követelik.

Most egy újabb hőbortnak kezdünk hódolni, mely határozott merénylet az egységes nemzeti állam ellen s ez az újabb hőbort a „cseh-magyar barátkozás.”

„Cseh-magyar barátkozás!?” Talány előttem, hogy születhetett magyar elmében ilyen eszme?

Rosszakaratot nem tétélezhetek fel ezen politikusokról, de annál inkább megdöbbenő, hogy ily irányzat lábra kaphat nemcsak politikusaink között, hanem hogy a magyar sajtó egyrésze is fellé ezen barátkozási hőbortnak.

A nemzetek barátsága csak történelmi és gazdasági egymásra utaltság alapján lehet állandó. Ahol eme feltétel nélkül megkívánt alap nincs meg, ott tartós barátságról szó sincs és nem is lehet.

Már pedig a történelem azt mutatja, hogy a cseh-magyar barátkozásnál ezen alap teljesen hiányzik. A honfoglalás alkalmával rögtön a Nagy-Morvaország akadt utunkba s csak ennek leveretése után lehetett a honfoglalást teljesen keresztül vinni. A németekkel csak későbbben csatáztak őseink, mert első sorban a szlávok álltak a magyarok útját. László király nem a Habsburgok iránti barátságából, hanem a csehek iránti ellenszenv miatt ment Habsburgi Rudolf segítségére s verte tönkre Ottokárt.

Mátyás király uralkodása idején a csehek okozták hazánknak a legnagyobb kárt, midőn Giskra és Žiška vezérlete alatt az egész Felvidéket hatalmukba kerítve, a nemzetiségükhez ragaszkodó magyar urakat kezdték rabolni, pusztítani. Egész cseh rajukat telepítették ide. Az önkormányzat egyes ágaiba, sőt az egyházba a cseh nyelvet honosították meg. Ezen zsebrák hadak s a reformáció idejében ide menekült cseh protestánsok szlávostították el a legerősebben a Felvidéket. Tulajdonképpen ezeknek köszönhetik tőjaink irodalmi nyelveteket is.

1848-ban Ausztria németjei pártunkra álltak, míg a szlávok (a lengyeleket kivéve), kik között természetesen a csehek is voltak, ellentűn támadtak. Szabadságharcunk leverése után bekövetkezett gyászos korszakban leginkább cseh beamterekkel árasztották el az országot, kik nyomták a magyarságot, ahol csak lehetett s német cégér alatt propagandát csináltak a pánszlávizmusnak s űk üntöttek bátorságot a felvidéki tót agitátorokba.

Legújabb időben pedig a cseh-tót testvériség (česká slovenská jednota) grasszáll nálunk s hogy nem eredménytelenné, legfőnyesében igazolja a nagyszombati Szt. Vince egyesület (elnöke Kollár Márton képviselő) — melynek 16000 tagja van — hiszen hivatalos közlönyének főszerkesztője Bielek, a cseh-tót egység buzgó apostola s irodalmi előharcosa.

A kik hazánk tót vidékét alaposan ismerik, tudják, milyen veszélyt rejt a szlávság magában a magyarságra nézve. Sok községben, mely azelőtt színnémet volt, most csak tót szó hallatszik. A felvidéki német városok jobb osztálya magyarosodik, míg köznépe tótosodik. Ezt pedig a „cseh-magyar barátkozással” előmozdítjuk, amennyiben a csehek a barátság révén szabadabban mozoghatnak az országban s önkénytelenné is fölébresztik a nemzetiségi önértetet. Merem állítani, hogy a „szokolisták” budapesti tartózkodása megélinkítette az ottani tót egyesület belső életét.

Mit akarnánk tulajdonképpen ezen barátkozással elérni? A gazdasági kiegyezésnél egymásnak nem biztosíthatunk előnyüket, mert a Magyar- és az Osztrákbirodalom, mint egységes államok állanak egymással szemben s így ezen harcban a magyar és a cseh egymással speciális megállapodásra nem juthat.

Ennek folytán csak társadalmi téren támozgathatják egymás gazdasági érdekeit. De ekkor a legnevetesegebb helyzetbe kerülünk. Hát nem nevetesegebb lesz az, ha a sovinszta magyar a cseh portékának fog propagandát csinálni, miáltal a tótok nemzetiségi üntudata csak emelkedik, mert hiszen az áru cseh fölirata erre nagyon alkalmas eszköz. Mi is nevetnének a sovinszta magyaron, aki a „české zápalkyt” kínálja, ha ez olyan veszélyt nem rejtene magában hazánk nemzeti létét illetőleg.

S mit várhatunk ezért cserébe? Azt, hogy Csehországból továbbra is lehetőleg ki fogják szorítani termékeinket, mert hiszen jól tudjuk, hogy a magyar liszt elleni hajszja Csehországból indult ki s ott termi a legszobok gyümölcsöket. Vagy talán abban reménykednek uraink, hogy a csehek majd nálunk iparvállalatokat létesítenek? No, ezen áldástól óvja meg hazánkat az Isten, mert akkor örökre el van temetve a Felvidék magyarsága. Az ilyen iparvállalatokba ezrével özőnlenének be a cseh-morva munkások, ki nemcsak statisztikai-

lag, de politikai vezetés elrontánák helyzetünket, mert cseh vezérek által föltétlenül a pánszlávizmus vak eszközei lennének ezek.

Egy dolog félrevezeti a naiv embereket, t. i. az, hogy a prágai kereskedelmi iskolában a magyar nyelvet is fogják tanítani. Enniben abban látok veszélyt, mert a magyar nyelv oktatása nem a magyarság iránti rokonszenven, hanem éppen ellenkezőleg, az ellene irányult aknamunka eredménye.

Tóljaink Csehországban szeretnék gyerekeiket nevelni, hogy belőlük tántoríthatatlan szláv apostolok váljanak. De néhányank már beletört ebbe a foga, mert a cseh iskolában nevelt csemeték a magyar nyelv nem tudása miatt még a tót vállalatoknál sem tudnak boldogulni. Ezt elkertülendő, ezentúl a magyar nyelv felvetétt a cseh iskolák tantervéjébe s most már biztosak lehetünk, hogy a cseh iskolákat a tót ifjak tömegesen fogják látogatni s így még több államellenes elemre teszünk szert.

Ezen okból legfőbb ideje, hogy a pesti uraknak odakiáltsuk: elég a játékból, mert amit ők könnyű szerrel lerombolnak, azt felépíteni mi gyengéek vagyunk.

Maradok a tek. Szerkesztő ur iránt

kiváló tisztelettel

—r—

A nemzetiségi kérdés.

Irta: P. D.

II. Teendők kulturális tekintetben.

Mindenekelőtt törvényhozásilag ki kellene mondani, hogy Magyarországon a legalsóbbtól — az óvodától kezdve egész a legfelsőbbig: az egyetemig, csak magyar tannyelvű iskola állhat fenn.

A felekezetelemek hosszabb határidőt — 5—10 esztendő — kellene engedni, mely idő alatt idegen tannyelvű iskoláikat átalakítsák. Azon felekezeti iskolák pedig, melyek a kiszabott idő alatt magyar tannyelvűvé átváltak, feltétlenül államosítandók lennének.

Előnye volna ennek az eljárásnak, hogy a felekezetek érzékenysége a lehetőség szerint kiméltetnék és autonóm jogkörük csak annyiban lenne megtámadva, amennyiben ezt a magyarsodás érdeke feltétlenül megkívánja.

A tanítóképezdek azonban mennél előbb és feltétlenül államosítandók lennének. Magánál az oktatásnál a fősulyt a hazafias nevelésre, a szorgalom, a szívós és kitartó munkaság fejlesztése kellene fordítani. Különösen a történelmi tanszékek betöltésénél a leg-hazafiasabb, lelkes és kiválóan jó előadású tanárok lennének választandók, kik egyrészt a tárgy iránt a tanulóban érdeket tudjanak ébreszteni, másrészt a megfelelő példák felmutatásával a tanulókat hazafias tettekre buzdítsák és Bánffy idézett művének magyarázatával szívükbe mintegy beoltsák azt a törekvést, hogy a magyar állam egységessé tételén közreműködjenek.

Szóval, igyekezni kell az ifjakból rajongó hazafiakat nevelni és a minden nemesre hajlandó fiatal lelkekre az igazi magyar sovinszta érzést becsepegtetni. Németországot a Schumleistereket tették nagygyá, a világra szóló japán győzelmeket a japán ifjúságnak hazafias nevelése idézte elő. Csak a magyar

tanári és tanítói kar nem tudna hasonló eredményt elérni?

Pedig az anyag meg van hozzá, különben nem telik ki semmiféle nemzet ifjúságából, mint a magyaréból!

Kulturális feladat lenne továbbá tögyűkeres magyar városokban a tanintézetekkel kapcsolatban ferjedelmes állami internátusokat felállítani, melyekben a nemzetiségi ifjak is tanulmányi idejük alatt, aránylag csekély költséggel, kellő ellátásban részesülhetnének. Csak a nemzeti kultúrát kell istápolni. Minden intézményből az idegen vagy nemzetközi jelleget el kell távolítani.

Nagyobb városokban a munkások részére külön munkásfelolvasásokat kell rendezni. Egyáltalán a legnagyobb gondot kell arra fordítani, hogy a munkásosztály kellő hasznos nevelésben részesíthessék.

A jelen cím alatt még a közművelődési egyesületekről akarok egy-néhány szót szólni. A magyar közművelődési egyesületek közül az erdélyrészeknek van a legnagyobb vagyona. Ami az elért eredményeket illeti, — azonban ugy ennél, mint a többi közművelődési egyesületeknél — azok alig vehetők számba. Mi ennek az oka? Nézetem szerint az, hogy nagyon általánosságban mozognak — nagy területen elfecsérelik az erejüket anélkül, hogy maradandó hatást tudnának elérni. Különböző községekben óvodákat, iskolákat állítanak, a gyermekek jól-rosszul meg is tanulnak magyarul, de mihelyt elhagyják az iskolát, miután soha nem hallanak magyar szót, megint elfelejtik és teljesen hiába volt minden költség, minden fáradság. Nézetem szerint nem kellene annyit községbe belekapni, hanem kiválasztva néhány községet, mely a viszonyok folytán arra legalkalmasabb, azokat részint rábeszéléssel, részint anyagi áldozatokkal teljesen az egyetsttel hatalmába kellene keríteni s addig nem nyugodni, míg azok teljesen meg nem magyarosodtak.

Megkezdve az óvodák nyitásával, elemi, esetleg polgári iskolákat lehetne felállítani, a felhőköt oktatását szervezni, társas összejöveteleket, szini előadásokat, felolvasásokat tartani, azon lenni, hogy magyar isteni tiszteletek tartassanak s végül tömeges névmagyarosításokat kieszközölni. Ez pénzbe és fáradságba kerülne az egyesületeknek, az illető községben állandó tisztviselet kellene tartani és pedig egy lelkes, agilis embert, egy apostolt!

De ilyképen aztán az egyesület idővel mutathatna fel szép eredményeket, más-képen nem.

III. Teendők politikai tekintetben.

Első sorban el kell törölni az ugynevezett nemzetiségi törvényt.

Nemcsak azért, mert szégyenfoltja a magyar törvényhozásnak, hanem azért is, mert egyik legnagyobb akadály a magyar állam egységessé tételének.

Váltig hirdotjuk, hogy nem ismertünk el nemzetiséget az országban, nem ismertünk el nemzetiségi pártot az országgyűlésen, de azért fontartásukra, istápolásukra mégis törvényt hoztunk. Hol itt a logika? Félre a farizeus politikával!

Igen is! Bánffy módjára nyilatkoztassuk ki nyíllan, határozottan:

„Ebben az országban csak egy népet, egy nyelvet akarunk és ezt el is fogjuk érni vagy török, vagy szakad!”

A nemzetiségiétek csak megnehezíthetik a magyarság ezt a törekvést, de megakadályozni nem képesek. Födolog az, hogy dobjuk félre a limonádépolitikát és könyörteletül förtünk a cél felé. A határozott, önértézetes fellépés felér egy félgyőzelemmel, a győzelem másik felét pedig majd kivívjuk valahogy. Ugy a törvényhozásban, mint a kormányzatban követeljük meg a határozottan sovinszta nemzeti irányt; követeljük meg, hogy határozottan, leplezetlenül törjenek a szent cél felé, törekedjenek az egynyelvű magyar állam kiépítésére. S ha akár törvényhozás, akár kormány, a nemzetiségi kérdésben nem a határozott magyar, hanem a megalkuvás politikáját követné, azt irgalmatlanul el kell seperni a föld színéről. Ezt az elvet kell szem előtt tartani akkor is, ha a nemzetiségiéteknek adandó bármilyen csekély engedmény némi látszólagos előnyökkel lenne egybekötve. Így például, ha a koronával új-bellő küzdelem esetén egységesebb ellentállást lehetne kifejtteni. Isten mentsen az efféle szövetségesekektől!

Győzelem esetén is az, amit szövetségeseinknek fizetnénk, nagyobb volna, mint az elért eredmény. Azután meg világosan láthatjuk, osztrák szomszédainknál a nemzetiségi követelések — ha mindjárt csirájában el nem fojtatnak — mint a lava, rohamosan nőnek, mind hatalmasabbak és hatalmasabbak lesznek és hova tovább mind nagyobb erőkövetést igényelnek, ha az általuk okozott rombolásnak utját állni akarjuk.

A nemzetiségi kérdésben nem alkuszunk, itt csak feltétlen megadásról lehet szó; feltétlen megadásról, az egységes magyar állam szent eszméje előtt.

Nem a gyűlölet szól belőlünk, mi szeretjük, becsüljük nemzetiségi testvéreinket, az egységességet is csak azért kívánjuk, mert ezt a szép országot hatalmasnak, nagyknak, dicsőnek szeretnők látni. S ha egyszer célt értünk, annak hasznát nemcsak mi fogjuk látni, hanem éppen ugy nemzetiségi testvéreink is, kik akkor már egy test, egy lélek lesznek velünk.

Választások alkalmával csak olyan képviselőre adjuk szavazatunkat, ki megígéri, hogy a nemzetiségi törvény eltörlését fogja indítványozni, ki megígéri, hogy mindent el fog követni, miszerint indítványa el is fogadtassék.

Az egységes magyar állam kiépítésére nagy befolyással lesz a ma-holnap aktuálissá váló általános szavazati jog megoldása is. A magyarok Istenének ihlete szállja meg azokat, kik ezt a törvényjavaslatot megalkotják! Az Isten adjon nekik végtelen lelkesedést a szívükben az egységes magyar állameszmé iránt és határtalan bölcseséget agyvelejtükben, hogy az — ne mint azok akarták, kik azt kioroszakolták — a magyarság gyengítésére vezessen, hanem a magyarság megerősödését vonja maga után.

Ez idő szerint még csak két módja ismeretes az általános szavazati jognak, mely a magyarság megerősödésével lenne egybekötve. Az egyik mód — melyet Bánffy említ fel legelőször — ha a választói jog a magyar nyelvnek szóban és írásban való tudásához köttetik. A másik mód talán még hatásosabb az előbbinél — ha minden választó a Magyarországon megállapított összes számu

képviselőkre egy hosszú listába foglalva egyszerre adja le szavazatát; minthogy pedig a magyar érzéslé választó minden körülmények között feltétlenül tulsulyban van az országban, a hazafiatal elemeket teljesen ki lehetne zárni az országából, anélkül, hogy a nemzetiségieknek a legkisebb okuk lehetne panaszra. Hiszen a szavazati jogot minden felület és kikötés nélkül ép ugy gyakorolnák, mint a fajmagyarok. Természetesen a magyar érzéslé választókkal közölni kellene — kellő megfontolás után a magyarság színéjéből, a legtehetségesebb és leglazább elemekből kiválasztva — a képviselőjelölteknek egyelőre megállapított névsorát. Ellenkező esetben könnyen mngeshetnék, hogy a magyar szavazatok a sok különböző nevű képviselőjelölt között annyira megoszolnák, hogy elvégre mégis nemzetiségiek jutnának be a képviselőházba.

A nemzetiségi törvényen kívül még egy istapológjuk van a nemzetiségieknek: a törvény gyengesége, a tulságos humanizmus!

Hazaárulást államfogházal bűntetni! Ki látta ezt? A hazaárulás felér az apagyilkossággal — a legocsmányabb bűn, mit csak elkövetni lehet — és azt büntetik ugy, mint például a katonafelcsőt, ha valamely csekély kihalásért szobafogságra ítélik. Igazán hallatlan és komikus is lenne egyuttal, ha végöröndményben nem járna oly szomorú következményekkel és nem ébresztene a nemzetiségiekben soha be nem való hiru reményeket.

Ez nem tréfadolog; határozottan megköveteljük, hogy a hazaárulás megtorlására a legszigorubb törvények hozassanak; azok, kik az egységes magyar államesme ellen ízgatnak, legalább is közönséges börtönbüntetéssel sújtassanak; hogy azok, kik mint nemzetiségi mártírok tetszelegnek maguknak, ezt a mártírságot valójában ki is érdemelik. Különösen a nemzetiségi sajtó megrendszabályozását kívánjuk.

Ezen sajtó legnagyobb részben oly impertinens hangon beszél minden magyar intézményről, az uralkodó magyar fajról és az egységes magyar állameszméről, hogy a legnagyobb foku indolentiáról — mely könnyen gyengeség gyanánt is fellüntethető — adunk tanubizonyságot.

Mire való az államügyész, ha nem tud rendet csinálni? Ha pedig nem győzi a munkát, létszámukat kell megszorítani; különösen azon városokba, hol többféle nemzetiségi lap jelenik meg, kellene legalább egy állügyészt helyezni, ki a nemzetiségi lapokat folyton szemmel tartaná és azoknak lefoglalása iránt idejekorán intézkedhetnék. Ne zavarjon bennünket eljárásunkban az a félelem, hogy esetleg eltérünk a jogállam elveitől. Találáon mondja erre nézve Bánffy idézett munkájában: „Ma még jogállamról fantáziálni — mi az egységes magyar nemzeti állam megalkotása nélkül csak papíronon lehetésséges — veszedelmes; maradjon az még Plató ideális államnak.”

Magyarázatul megjegyzi aztán: „A legfelsőbb elvül kitűzött jogegyenlőséget megvalósított, mindenki jogát biztosító szabadelvű állami organizmus kell ugyan, hogy végeél legyen: de mint a fejlődés stádiumában levő államnak erre ez idő szerint addig, mig az egységes magyar nemzeti állam megalakítva nincs, csak annyiban szabad törekednünk, amennyiben a szabadelvűség és jogegyenlő-

ség az egységes magyar nemzeti jellegnek gátat nem vet.”

IV. Teendők közigazgatási szempontokból.

„Kié a föld, azé az ország.” Ez egy olyan aranyigazság, melyet tekinteten kívül nem hagyhatunk.

Minden uton-módon azon kell lennünk, hogy a földbirtok kizárólag a magyarok, vagy legalább a jó magyarország kezébe kerüljön; az idegeneket és a megbizhatlan nemzetiségi elemeket ki kell zárni a földbirtok szerzési jogából, vagy legalább is meg kell nehezíteni részükre a földbirtok szerzethetőségét.

Véleményem szerint ez ugy volna keresztül vihető ha törvényhozásiilag elrendeltetnék, hogy minden birtok eladásánál a hatóság engedély előzetesen beszerzendő. A hatóságoknak pedig jogukban állana, — ha a vásárló idegen vagy magyar nemzeti értelemben megbizhatatlan leune — a birtokvásárlást megakadályozni; sőt az államnak kötelessége lenne az eladni tervezett birtokot — hogy avatatlan kezébe ne kerüljön — közgei által lelkiismeretesen teljesített szakbecslés után megállapított áron megvásárolni. Ez az eljárás lenne követendő ugy a nagy-, mint a kisbirtokoknál. Ez által többféle célt lehetne elérni:

1. a nemzetiségi és idegen kézben levő földbirtok lassan-lassan jó érzésű magyarok kezébe kerülne;

2. meg lehetne akadályozni és elcsalanná tenni a nemzetiségi bankok aknamunkáját, amennyiben nem lenne módjukban a magyar kézen levő birtokot nemzetiségieknek juttatni;
3. az alföldi agrárszocialista üzemeknek végét lehetne szakítani, vagy legalább nagyon meggyöngyíteni.

Az állam ugyanis a vásárolt birtokokat — parcellázva, ott hol szükségös — hosszabb időre teljesítendő évi részletfizetések mellett a földnélküli alföldi magyar parasztoknak adná el. Az állam ilyenképen nagy mértékben előmozdítaná a magyar faj gyarapítását és a nemzeti állam kiépítését anélkül, hogy költségébe kerülne, mert a teljesített kiadások csak kölcsön jellegével bírnának, melyek hosszabb-rövidebb idő mulva visszatérülnének. Különösen az oláh vidékeken kellene arra gondot fordítani, hogy az eladás alá kerülő oláh birtokok többé oláh kézbe ne jussanak.

A nemzetiségiekkel való harc ugyanis az oláh vidékeken fog előlőni.

Az oláhok a nemzetiségiek között legtöbbször vannak és egyuttal a legmegbizhatatlanabbak is. Nemesak azért, mert közülük kerül ki a legtöbb hazaáruló, hanem mert természetüknél fogva tunyák, laza erkölcsűek, ravasok, álnokok és minden tekintetben hátramaradtok.

Ilyen elemmel szemben, melynek a magyarságba való beolvadása, nemesak nem járna semmi nyereséggel, hanem határozottan káros volna, amennyiben esetleg átültenne kétes jellegű tulajdonosságait a magyar fajba — indokolt a legkimételedebb elbánás is.

Minthogy pedig most már egy népet tüzsel vassal kiirtani nem lehet, az említett eljárás legalkalmasabb volna ezen nép töredékének szép szerével való eltávolítására, mert az oláhok lassan-lassan megfosztatván földbirtokaiktól kénytelenek lennének kivándorolni, hogy helyüket átengedjék egy értékesebb népfajnak, az alföldi magyaroknak.

Templom- és iskolaavatás.

— Saját tudósítónktól. —

Lélekemelő ünnepeké keretében ünnepelte a líptószentmiklósi izr. hitközség e hó 9-én iskolája fennállásának 60-ik évfordulóját és avatta fel ujjaépített templomát. Az ünnepeké jelen voltak: dr. Palugyay Móric főispán, Jósó Marcel alispán, Sándor Lajos tanfelügyelő, az állami és megyei hivatalnokok, a szomszéd megyék küldöttségei és százkra menő idegen, kik szülővárosukba jöttek rokonaikkal és barátaikkal ünnepelni.

Délélőtt az iskolaszék tartotta az iskolai jubileum alkalmából díszülését. Dr. Hecker Gyula iskolaszéki elnök hatalmas megnyitó beszédje után Fischer Lipót igazgatótanító adta elő az iskola történetét szép és hatásos előadásban. Az intézet egykori növendékei nevében felszóltak: dr. Janovitz Bertalan (Budapest), Ballo Rudolf Líptóvármegye főjegyzője, Steier Lajos.

A szép, tartalmas és lelkesedéssel előadott beszédek mely benyomást gyakoroltak a hallgatókra. Dr. Janovitz Bertalan beszédjében kijelentette, hogy az intézet volt növendékei 2000—2000 koronás alapítványt gyűjtöttek néhai Schauer Simon és a nyug. Vogelhut Dávid igazgatótanítók nevére, mely alapítványok kamataiból évenként jó magaviseletti és szorgalmas növendékek lesnek jutalmazva. A mostani növendékek nevében Schein Bruno IV. osztályu növendék tartotta szép mondkáját. Steer Bertalan hivatalnok dr. Kiss Arnold budai főrabbi alkalmi óráját szavaltá el nagy hatással.

A Hymnus elénekése után a Herz Fülöp-féle emléktáblát leplezték le, mely alkalommal dr. Hexner Gyula tartott alkalmi beszédet. Az emléktábla szövege a következő: „A művelődés ezen csarnokát a líptószentmiklósi izr. hitközség és Chevra Kadisa néhai Herz Fülöp közjótékonyági alapítványából építette az iskola fennállásának 60. évében 1905-ben. Legyen ezen hajlék mindenkor a hazafias és erkölcsös nevelésnek szentelve. Isten áldása lengjen ez intézet fölött.” — Azután szétosztották az iskola monogramját tartalmazó füzetet, melyet Fischer Lipót igazgatótanító szerkesztett.

Délután folytak le a templomfelszentelési ünnepeké. A hitközség Stark Armin elnöklete alatt tartott díszülésén dr. Singer József hitközségi alelnök adta elő a templom történetét, mely alkalommal meleg szavakkal emlékeztet meg Stark Armin hitközségi elnökükről, ki a templom és iskola felépítése körül elévülhetetlen érdemeket szerzett és maradandó emléket biztosított magának, — Baumhorn Lipót műtépítésről, valamint Grün Gyula szolnai építési vállalkozóról és az építő bizottság tagjairól, kik a templomi és iskolai munkálatokat lelkiismeretesen ellenőrizték. A gyönyörű templomot Baumhorn Lipót budapesti műtépítés tervezte, kinek alkötésához már nagyobb művek, különösen a szegedi országos híru zsidótemplom fűződik. A kivitt és szolnai Grün Gyula építési vállalkozó eszközölte. — A tóratekereset egy felállított diadalkapun keresztül vitték a templom főbejárataig, hol a templom kulcsát a diszmagyar öltözött főispánnak átadták, ki szép beszéd kíséretében nyitotta ki a főbejáratot, hol bevonultak a templomba.

Impozáns benyomást gyakorolt a belépőre a templom belseje, mely a kor követelményeinek teljesen megfelel. A hatalmas boltazatok, az izléses színes ablakok, a művészies kivitelű festmények, a különféle dus aranyozások a függő csillárok és a falon elhelyezett izózlámpák villamos ténysugaraitól valósságos tündéri látványt nyujtok. — Az örök-méceest dr. Bacher Vilmos, a budapesti rabbiképző intézet tanára, a lipótszentmiklósi izr. iskola volt növendéke gyujtotta meg, hazafias, szép beszéd híseretében. A felavató beszédet Singer Vilmos főrabbi tartotta nagy tetszés mellett. Miután a hazáért és királyért szóló ima elhangzott és Schwalb Rubin főkantor kitünő énekkarával elénekelt a Hymnust, a lélekemelő ünnepelemek a templomban vége volt.

Este a Fekete Sas szálló nagytermében 250 terítékű közvacsora volt. Az első felköszöntőt dr. Palugyay Móric főispán mondta a királyra, mely felköszöntőt a közönség állva hallgatta végig. Singer ügyvéd a főispánt, az alispánt, a hitközség elnökét, Law Adolf dr. pedig a hazára mondott hatásos beszédet. Végre felolvasták a számos bel- és külföldről érkezett üdvözlő táviratokat, melyek közt Baltik Frigyes püspöke is volt. A banket után tánóra kerekedett, melyen a főispán is részt vett.

A templom- és iskolafelavatási ünnepegy alkalmból alakult rendező bizottság, amely dicséretes gondossággal és körültekintéssel azon fáradozott, hogy az ünnepegy minden tekintetben méltó legyen a nagy alkalomhoz, mely fáradságát siker is koronázta. Szolgáljon az ezen bizottságban közreműködött tagoknak megelégedésére azon általános és osztatlan tetszés, amelyben a rendezés egész terjedelmében részestül.

H I R E K.

Tizenegy munkás halála.

— Saját tudósítónktól. —

Zsolna, 1906. szept. 15.

A zsolnai cellulosegyárban súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt f. hó 15-én reggel 7 órakor. A főző megtöltésénél volt 13 munkás elfoglalva, kik magában a nagy üstben foglalkoztak azzal, hogy a beömlő anyagot ott elegyengessék s letaposák. A munkálat vezetésével megbízott főzömester ezen időben a másik főzőn volt elfoglalva s kieresztette a gázokat. A fafális véletlen ugy akarta, hogy ugyanezen időben nyitva maradt azon főző szelentyűje is, melyben a 13 munkás dolgozott, ezen szelentyűn át a mérges kénés gázok behatoltak a töltés alatt levő nagy főzőbe. Egy pillanat műve volt az, hogy az ott dolgozó 13 munkás sorsa el volt döntve. A szerencsétlenség első pillanatában ott volt segélyre a gyár vezetője s az egyéb munkavezetők, kik a legnagyobb halálmegevetéssel köteleken leereszkedtek a mérges gázokkal telt kazánba s még 5 életben

levőt sikerült kihozni, de a többi 8-nak már csak hullái kerültek felszínre. A felszínre hozottaknak az első segély megadatott, de sajnos, csak 2-t sikerült életre hozni, kiket a kórházba szállítottak. 3 meghalt még az élesztési kísérletek alatt. A gyorsan a helyszínre érkezett 5 orvos tudományára sem volt már képes a szerencsétlenséget kisebbiteni. A vizsgálat megejtésére a kir. ügyészség a helyszínre kiszállt.

Küldöttség a főispánál. Kostyán község és vidékének küldöttsége tisztelgett a folyó hó 12-én vármegyénk főispánjánál, kérve őt, hogy vegye hathatós pártfogásába azon kérelmet, hogy Kostyán község — tekintettel nagy vidékére — vasuti megállóhelyet kapjon. A főispán válaszában tudatta a küldöttséggel, hogy a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter intézkedett ugyan már ez ügyben, de a felhozott indokok alapján mindenesetre megkísérli, hogy a miniszter elhatározását lehetőleg kedvező irányban megváltoztassa.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kühn Károly felső kereskedelmi iskolai tanárt, hasonló minőségben, Késmárkra helyezte át. Kühn Károly egyike volt az itteni magyar társadalom legszimpatikusabb alakjainak s így áthelyezése társas életünkre nagy veszteséget jelent.

Véres utcai verekedés. Az elmúlt hét péntekjén véres verekedés zavarta meg a már nyugodni tért város csendjét. A helybeli székgyár néhány munkása belekötött a nagyvendéglő előtt ácsorgó mezei munkásokba. A szót csakhamar tett követte s valóóságos kis csata fejlődött ki a sötétség leple alatt. A verekedés színhelyén a csendőrség is megjelent s ennek is csak nagynehezen sikerült a verekedés folytatását megakadályozni. A verekedők közül kettőt, kiknek fején ejtett dörfolytonossági hiányokat Simkó János dr. járásorvos varrta be, a csendőrség előállított. Mindkettő a helybeli székgyár munkása.

Leégett gőzfűrés. Szucsányi levelezőnk írja a következőket: A folyó hó 7-én, éjjel fel 11 órakor a helybeli gőzfűrés, mely Robinson és Krausz cég tulajdonát képezi, gyujtogatás következtében porrá égett. A tűz a gépháznál keletkezett s dacára minden erőfeszítésnek, az összes gépek, felszerelési tárgyak, sőt a felhalmazott anyag jórésze is a lángok martalékává esett. A kár meghaladja a 120,000 koronát, melynek jó része azonban biztosítva volt. A tűz lokalizálása a nagy szélben igen sok gondot adott a megjelent tűzoltósnagnak. A tűznél ott láttuk Turán, Kisselmec, Podhrágy, Klicsin és Priekopa tűzoltóságát, csakis az ő hathatós és emberfeletti erőmegfeszítésüknek sikerült a tűz éjjel után 3 órakor lokalizálni. Emberéletben kár nem esett.

Uj nemzetiségi pénztintézet. A gombamódra szaporodó nemzetiségi pénztintézetek száma ismét növekedett egyvel. Most Pöstyén és vidékére vetették szemüket a nemzetiségi urak s Pöstyén székhellyel állítanak fel egy új bankot. A bank élén Novák, moravai plébános áll, aki csak nemrég került Pásztórol Nyírába.

A vasuti állomás kibővítése. A helybeli vasuti állomás kibővítése befejezést nyert. Az újból lerakott sínpárokat a folyó hó 14-én adták át a közforgalomnak. Minthogy azonban még a jelenlegi kibővítés mellett sem bonyolítható le a rendkívül megnövekedett forgalom, valószínű, hogy rövid időn belül a jelenlegit újabb kibővítési munkálatok fogják követni.

Szüreti mulatságot tartottak az elmúlt héten a ruttkai munkások, melynek jövedelmét — 88 koronát — a dalárda zászlóalapjára fordították. A mulatságot megelőzőleg érdekes felvonást rendeztek a ruttkai utcákon keresztül, melynek sok nézője akadt. A mulatságon a főmühelyi zenekar játszott.

Zongoratanárnó. Uj zongoratanárnó telepedik le városunkban, *Andalits Irma*, a budapesti Lovas-féle zenekonzervatórium volt tanárnője. A tanárnó kitünő képességeiről már növendék korában elismerőleg nyilatkoztak a fővárosi napilapok s így tanulni vágyó fiataláságunk vezetése minden bizonyan kitünő kezekbe lesz letéve. Tanításra jelentkezők forduljanak Moszkóczi Ferencné könyvkereskedéséhez, ki a felvételek iránt teljes utbagazítást ad.

A csendőrség tevékenysége. A vármegye területén levő csendőrség az elmúlt augusztus hónap a következő tevékenységet fejtette ki. *Rágalmazás és becsületsértés:* feljelentett 1 eset, kiderített 1 eset. *Emberi élet elleni büntett:* feljelentett 4 eset, kiderített 3 eset. *Testi sértés:* feljelentett 13 eset, kiderített 6 eset. *Lopás:* feljelentett 26 eset, kiderített 22 eset. *Sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés:* feljelentett 2 eset, előfordult 3 eset, kiderített 3 eset. *Orgazdaság és bántarolás:* feljelentett 1 eset, kiderített 1 eset. *Más vagyonának rongálása:* feljelentett 5 eset, kiderített 3 eset. *Gyujtogatás:* feljelentett 1 eset, kiderített 1 eset.

Tűz Felsőstubbyán. Felsőstubbyáról írja tudósítónk, hogy a folyó hó 9-én éjjel után félegykor tüzi láрма zavarta meg a község lakóinak nyugalmát. Egy gazda istállója gyuladt ki, még eddig ki nem derített okból, melytől csakhamar tüzet fogott az istálló mellé épített csűr is, mely a benne elhelyezett gabonával együtt teljesen porrá égett. Hgy a községet nagyobb veszedelem nem érte, ez főleg a felsőstubbyai és az alsóstubbyai tűzoltóság fáradságtalan munkájának érdeme, kik emberfeletti erővel igyekeztek a tűz további terjedését meggátolni.

Tífuszjárvány. Draskócdolinán a has-tífusz járványszerűleg lépett fel. Az eddig megbetegedett 9 egyén közül 2 ember meghalt, 4 gyógyult, 2 pedig orvosi kezelés alatt áll. A járás tőszolgabírája, a járási orvossal egyetemben, a folyó hó 12-én kiszálltak a községbe, hogy a járvány okát megállapítsák s a baj terjedésének megakadályozása végett a szükséges óvintézkedéseket megtegyék. Ugyancsak e célból, a főorvossal egyetemben, a járványos betegségek színhelyén, kint járt vármegyénk alispánja is.

Turistaszerencsétlenség a Tátrában. *Rumancsik Gyula* 16 éves szövőiskolai tanuló a folyó hó 10-én többek társaságában megakarta mászni a Lomnici csucsat. A szerencsétlen fiatalember egy meglapult sziklán elcsúszott, hanyat esve, lebukott egy 20 méteres mélységbe, hol fejét teljesen őrszeszta. Összeroncsolt hulláját sikerült feltalálni, melyet Késmárkra szállítottak hozzátartozói.

Uj oltárképét fogja fölszentelni ma a püribói ág. ev. egyház. A szép képet Stollmann Andor besztercebányai rajztanár és festőművész festette.

Nagy tűz Nemesztón. Borzalmas tűzvész pusztított a minap, mint tudósítónk írja, Nemesztón. A tűz déljában ütött ki s a nagy szélben félelmes gyorsasággal terjedt. A füsttől s a perzselő hőségtől, bár az egész járás tűztöltésége idejében a helyszinére sietett, ugyszólván közel sem lehetett menni az égő házakhoz. Az oltás nagyon nehezen ment s a tűz még az éjjeli órában is több helyen lobogott. A mentés munkájában sokan részt vettek a többi közt: Meskó szolgabíró, Novotny káplán, Blazsek tanító, továbbá Polesik és Machay közigazgatási gyakornokok. A vagyonbiztonságról és a rend fentartásáról Smetanay János járási főbíró gondoskodott. A pusztulás a maga teljes borzalmasságában csak másnap reggel látszott. A hajléktalan nép keserves fájdalommal állt a még füstölő romok között, a gyermekek sirva dideregtek a megerejt hideg őszi esőben. Összesen száznégyszáz ház pusztult el a hozzátartozó melléképületekkel együtt. Majdnem mind faépület volt. Elhamvadtt sok gabona is. A kárvallott nép segítségére Smetanay János főbíró és Langfelder Ármán dr ügyvéd elnöklésével segítő bizottság alakult, a mely gyűjtést fog indítani.

Ami jól ízlik, az a szervezetnek rendszeren hasznosabb, mint a visszatetsző ízű dolgok, különösen gyógyoszerek. A „Scott-féle Emulsió” feltétlenül jó ízű, könnyen emészthető, összeállítása a csukamáj-olajnak, melyet gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszertárakban.

ISKOLAI ÜGYEK.

Hivatalos rész.

Körilevél.

A tankerület valamennyi tanítójához, illetve tanítóbjéhez.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásiügyi magyar királyi minisztériumnak 1905. évi augusztus hó 15-én 72000. szám alatt kelt rendelete értelmében ez az új tanév kiűszöbén tudomás és szoros alkalmazkodás céljából a következő rendelkezéseket teszem közzé. 1. A tantermek ugy az iskola, mint egyéb helyi jövedelmi források igénybe vételével okvetlenül el legyenek látva 2 nélkülözhetetlenül szükséges taneszközökkel, különösen pedig a magyar nyelvtanítást föltette megkönnyítő és sikeressé tevő szemléltető képekkel. 2. Minthogy a magyar nyelv tanításának eredményét nemcsak a taneszközök hiánya, hanem főleg a rendetlen iskolázás, a tanuló nagymértű iskolamulasztása akadályozza, elengedhetetlen kötelességévé teszem minden tanítási munkatársamnak, hogy a törvényben megszabott 10, illetve 8 havi szorgalmi időt föltétlenül és pontosan betartsa, az igazolatlanul mulasztó tanuló jegyzékét az iskolaszéki elnökség közzéjöttével, köthetenként, a szülők fokozatos megbüntetésére céljából a községi előjárásához átküldje.

Amennyiben azt tapasztalnak, hogy az előjárás egyáltalán nem, vagy csak lánynán teljesíti kötelességét, a mulasztás esetről-

esetre azonnal tudomra adassék, hogy az 1868. évi 38. t.-c. 4. § a alapján a további megtorló lépéseket megtehessem. 3. A magyar nyelv sikeres tanítása legjobban a tanítón és módszerén mulik. A felekezeti iskolai tanulóknak nagy része gépies olvasáson és íráson kívül a magyar nyelvből egyebet nem tud produkálni s így az olvasottakból nem ért meg semmit, mely eredménytelenségben a téves módszeren kívül a magyarnyelvi órák csekély száma is fontos szerepet játszik. Ezen bajokat orvoslandó, nyomatékosan elrendelem, hogy az 1879. évi XVIII. t.-c. végrehajtása fájgyában 17284/1879. sz. miniszteri rendelettel s ugyancsak 1905. évi június hó 16-án 2202. elm. számú rendeletével kiadott utasításban megállapított tanterv s szabályozott óratervek szigoruan betartandók. Az anya- és magyarnyelven való olvasás és írás tanítására kitzított heti óraszámok fele multhatatlanul a tanítás módszerétől pedig, mely logikamarább célhoz vezet, a direkt módszer alkalmazandó. Ezen rendelkezéseim kapesán tudatom tisztelt Cimmel, hogy iskolátogatózásaimat legnagyobb részt később fogom megtenni, hogy a magyar nyelv tanításának eredménye már felismerhető legyen. Szigoruan figyelmeztetek mindenkit, hogy ahol a magyarnyelvi tanítást eredménytelennek fogom találni, ott kérlelhetlen leszek. Nevezetesen az eredménytelenség okát a helyszinén nyomban meg fogom állapítani s ehhez képest a további lépéseket megteendőm. Amennyiben azt tapasztalnom, hogy a tanító nem bírja oktató képességgel a magyar nyelvet, annak végéllátása, esetleg hivatalból leendő nyugdíjaztatása iránt az 1875. évi XXXII. t.-c. alapján késedelem nélkül megteszem a szükséges intézkedéseket. Azon esothben, midőn a magyarnyelv tanítása körül a tanító részéről hanyagságot tapasztalnék és az illető tanító bármilyen címen államségélyt élvez, annak további kifizetését saját hatáskörömben ideiglenesen beszüntetem is, az államségély felvételéről szóló nyugta látmozását felfüggesztem s amennyiben a hanyagság nagyobb mérvű volna „Az állam nyelvnevelés törvényben meghatározott alkalmazás elleni vétség” címen érdekelték ellen szigorú fogyelmi eljárás elrendelését leszek kénytelen az illetékes fórumnál javaslatba hozni. Midőn jelen intézkedésemet újból nyomatékosan hangsúlyozom — remélem, — hogy tankerületom hazafias tanítószága a fontos nemzeti misszióban önfeláldozó készséggel teljesítendő kötelességét.

Turócszentmárton, 1906. évi szeptember hó 8-án.

Dr. Künsztler Károly, kir. tanfelügyelő.

Igazgatótanácsi ülés. A znióváraljai állami tanítóképző intézet igazgatótanácsa f. hó 10-én tartotta meg első rendes gyűlését dr. Künsztler Károly, kir. tanfelügyelő elnöklése alatt, a gyűlésen megjelentek az összes igazgatótanácsosok, Justh Ferenc, főispán, Benický Kálmán alispán, Szoffa Károly főesperes és Klimó Vilmos. A folyó ügyek elintézése után megtekintették az intézetet is, az ifjusági ebédelőt, a konyhahelyiséget s a tapasztaltak felett legteljesebb megelégedésüknek adtak kifejezést.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Reóthy Vladimír és neje volt helybeli iskolai tanerők helyébe Krompaszky

Ede benedekfalvi áll. elemi iskolai tanítót az 1906/7. tanévre berendelte szolgálattételre és ennek nejét Krompaszkyne Gerencsér Róza líptószentmiklósi állami polgári iskolai tanítónő áthelyezte.

Személyi pótlékok. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter Kőrmeny Lehotzky Anna helybeli állami elemi isk. tanító és Brix Sándor ruttkai áll. elemi iskolai tanító részére évi 200—200 korona személypótlékok folyósított, Stieglerné Stellmann Margit bellai községi tanítónő részére évi 100 korona évtödős pótlékok kiutalt.

Adomány. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter Rokfalussy Lajos znióváraljai állami tanítóképző intézeti növendék részére a mult tanévben a gazdaságatlanban tanusított szorgalma és előmenetele jutalmául 1 darab 20 koronás aranyat adományozott.

Pályázati hírdetmény. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara ezennel pályázatot hirdet egy a budapesti keleti kereskedelmi akadémiát látogató tőrekvő és vogyntalan fju részére. Ezen ösztöndíj az 1906/7. tanévre szól s 250 koronát tesz ki, melynek elnyeréséért mindazon ifjak pályázhatnak, akik a) magyar honpolgárok és a kamara kerületében u. m. Pozsony sz. kir. városában, Nyitra, Pozsony-, Trenčén- és Turócsbármegyékben bírnak illetőséggel; b) a szóban levő akadémiába való felvételre megfelelő minősítéssel bírnak; c) s végül, akik jó erkölcsi magaviselettek, tanulmányi előmenetelükben kiváló szorgalmat tanusítottak és annyira vogyntalanok, hogy segély nélkül nem végezhetik tanulmányaikat. Egyenlő minősítési pályázók közül olyanok fognak előnyben részesítetni, kik a pozsonyi felső kereskedelmi iskolát végezték. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy a kellő okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb folyó évi szeptember hó 25-ig a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál nyujtsák be.

Nyiltér.

(E rovatban közlöttekért nem felelős a szerkesztő.)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátok és ismerősök, kik szeretett, felejthetetlen férjem elhalálózása alkalmából szívesek voltak részvétüket nyilvánítani és őt utolsó útján elkísérni, fogadják ezuton hálás köszönetemet.

Znióváralján, 1906. évi szeptember 13-án.

Özv. Tlesch Károlyné sz. Brogyáni Anna.

Nagyon nehéz

de nem teljesen lehetetlen oly szert találni, mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gyógycsukamájolajból alphosphor-savas méz és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió; mert a Scott-féle Emulsió a fiatal szervezetbe új erőt vezet és átsegíti a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsió egyuttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legcsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott-féle Emulsió sokkal jobb, mint a közbűnséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen alapra való hivatkozással és 75 fillér levelellyel beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMLV. „Városi gyógyszertára” BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 34.

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér.

kapható minden gyógyszertárban.

KÖZGAZDASÁG.

Lótenyésztési jutalomdíjosztás Pribóc. A nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszter által a lótenyésztők jutalmazására engedélyezett összegből a folyó hó 9-én megtartott díjkiosztás alkalmával a következő tenyésztők nyertek jutalmat:

a) **Szopos csikóval elővezetett anyakancákért:** Horváth György bodorfalvi lakos 40 kor., Hicskó József károlyfalvi lakos 30 kor., Podmaniczky József zniói lakos 10 kor.

b) **Ezidőszerint meddő anyakancákért:** Horváth János háji lakos 20 kor., Jeszenszky Mertine Ferenc nagyjeszeni lakos 20 kor., Jeszenszky Magde Péter nagyjeszeni lakos 10 kor., Jeszenszky Magde Ferenc nagyjeszeni lakos 10 kor., Ondrus András kiscsepcsényi lakos 10 kor.

c) **Hároméves kancacsikókért:** Horváth János háji lakos 30 kor., Jeszenszky Magde Ferenc kisjeszeni lakos 20 kor., Páricska János jahodniki lakos 10 kor., Kohn Hugó divéki lakos 10 kor.

d) **Kétéves kancacsikókért:** Horváth György bodorfalvi lakos 20 kor., Jeszenszky Magde Péter kisjeszeni lakos 20 kor., Ferjencsik György andrásfalvi lakos 10 kor., Ondrus Mihály kiscsepcsényi lakos 10 kor., Oboszla János zsámbokréti lakos 10 kor.

e) **Egyéves kancacsikókért:** Horváth János háji lakos 30 kor., Stefanidesz János ivánka-földi lakos 20 kor., Murcsek György deákfalvi lakos 10 kor.

Az állam által engedélyezett díjakon kívül kiosztásra került még **vármegyénk alispánja** által a helyszínen oly lótenyésztők részére adományozott 90 korona, akik az állam által adott díjakból jutalmat nem nyertek. Ezen összegből a következő lótenyésztők jutalmazták: Horváth János bodorfalvi lakos 10 kor., Paulinyi János tótrónai lakos 10 kor., Marcsek János háji lakos 10 kor., Taracs György háji lakos 10 kor., Brna György draskóci lakos 10 kor., Liska János blatnicai lakos 10 kor., Sarlina Mihály divéki lakos 10 kor., Darula Máté jahodniki lakos 10 kor., Dianis András károlyfalvi lakos 10 kor.

Gyapjufonógár Kiszucaujhelyen. A zsolnai posztógyár r. t. nagyszabású gyapjufonógárát szándékozik felállítani Kiszucaujhelyen, mely célból a községtől megfelelő terület átengedését kéri.

A besztercebánya-olmányfalva-óhegyi vasút közigazgatási bejárását elvégezték, melynek hossza 21 km. lesz. Besztercebánya állomást a vasut csatlakozása folytán megfelelően bővíteni fogják.

Gabonadrak:

Budapesten: buza	13.35—14.90
rozs	11.65—11.90
árpa	12.—12.50
zab	13.10—13.80
tengeri	11.75—11.90

Szeszárak:

Budapesten: nyers szesz	38.—38.50
finomított	141.—143.—

Szerkesztői üzenetek.

N. T., Felőstubnya. Szives értesítését köszönjük. Mások is kérjük. — O. J., Besztercebánya. A számok elküldése végetintéztedtem. — R. Gy., Szucsány. Felhasználtuk. Minél többször. — T. J., Znióváralja. Amit tettünk, kötelességből és baráti szeretetből tettük. A köszönetnyilvánítást átadtuk kiadóhivatalunknak. Az ilyenmü ügyek intézése annak hatáskörébe tartozik. — Jóakaró. Azzal, hogy ki hogy vélekedik, nem törődünk. A mi bíránk a lelkiismeret.

Szerkesztésért felelős: **Dugovich Tifus.**
Kiadótulajdonos: **Moskóczy Ferencé.**

Szénásy Gyula

női divatelmék tárháza speciális ujdonságokban
BUDAPEST, Kristóf-tér 4 és Szervita-tér sarkán

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsem szives tudomására hozni, hogy Turócszentmárton és vidéke részére cégem képvisületével

Lang M. és Fia

turócszentmártoni kereskedő céget bízom meg. — Ezen megbizással kapcsolatban feljogosítom őket cégemet illetőleg minden szakmamba vágó üzletek megkötésére.

Midőn a fenti céget Nagyságod becses pártfogásába ajánlom, tisztelettel kérem, hogy az eddig élvezett nagybecsü bizalmával őket is megfizetni kegyeskedjen.

Alkalmat óhajtván nyújtani Nagyságodnak arra, hogy megismerhesse az idén különös gazdag választékomat, őszi és téli ruhaszövetek, francia és angol posztók és mosóárúkbán, megbízatom képviselőmet, hogy a t. hölgyeket kívánatra személyesen látogassa meg és áruimat minden vásárlási kényeszer nélkül bemutassa.

Tisztelettel fogom kérni tehát Nagyságodat, hogy esetleges nagybecsü szükségleteit részemre, illetve Lang M. és Fia cég részére fentartani sziveskedjék.

Magamat továbbra is szives jóindulatába ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel

Szénásy Gyula.

A háziasszony gondolkodásán mulik a család háve, boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneppl-malátá kávé

Kathreiner előállítási módszere révén kellemes ízű, az egészséget előmozdító és ocsó, az által a legmegbocsihatatlennabb ényőöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangulatosan kifejezettel a Kathreiner nevet és csak eredeti csomagokat kérjünk Kneppl páter védjeggyel.

Zongora-, cimbalom- és énektanítást elvállal okleveles zongora- és cimbalomművész, volt budapesti konzervatóriumi tanárnő. Jelentkezni lehet kiadóhivatalunkban.

Weiner Mátyás

divatárúháza

Budapest, VI., Andrássy-ut 3. szám.

1906. évi őszi- és téli idény ujdonságai magyar, francia és angol divatelmékből

a legnagyobb választékban immár megérkeztek s azok megtekintésére van szerencsem a nagyérdemű közönséget ezzel tisztelettel meghívni.

Mosókelmék 18 k.-tól 65 k.-ig.

Gyapjuszövetek 38 k.-tól 4K50.-ig.

Magy. gyártm. vízfoltmentes posztók.

Magy. gyártm. angol izlésben tartott kocsák és csikós kelmék.

Magy. gyártm. mosósövetek stb. Nagy mintagyűjteményem, mely a legújabb őszi- és téli szövetek nagy választékát tartalmazza, vidékre kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. 20 koronán felül megrendeléseket bérmentve küldök.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, V. Árkád-ut 66.
És a legújabbakhoz is készítenek gépeket.

Locomobil és gőzcseplőgépek,
szárazszívók, járgány-motorok, jármű-motorok, szettó-motorok, konhozók, kaszáló- és aratógépek, szénajók, borotvák, szervetők, fűrészek, kaszók, szecskeszők, réstörők, kőrelépek, morozók, daráló, gőzmozgók, egytengelyes motorok, 5- és 8-vevű által és szettó gépek, gumószerelő gépek.

Vadon termő, hegyi gyümölcsből készült, legfinomabb zamatu

málnaszörpöt

5 kilós bádogdobozokban 7 koronáért bérmentve szállit **Gazdik János** gyógyszerész Kőrömbányán.

Aki divatos kalapot

akar, az tekintse meg a „**KALAPHIRÁLY**”

(**KLEIN SZ. Turócszentmárton**)

dús raktárát.